

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **Q. K.**, zastoupeného JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Ověnecká 78/33, Praha 7, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, se sídlem Masarykova 930/27, Ústí nad Labem, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 3. 2020, č. j. 54 A 3/2020-63,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 3. 2020, č. j. 54 A 3/2020-63, **se zrušuje.**
- II.** Rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje ze dne 5. 2. 2020, č. j. KRPU-25498-22/ČJ-2020-040022-SV, **se zrušuje** a věc **se jí vrací** k dalšímu řízení.
- III.** Žádnému s účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti a řízení o žalobě.
- IV.** Ustanovenému zástupci JUDr. Maroši Matiaškovi, LL.M., **se přiznává** odměna za zastupování žalobce a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši 8664 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná svým rozhodnutím ze dne 5. 2. 2020, č. j. KRPU-25498-22/ČJ-2020-040022-SV, zajistila žalobce podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) za účelem správního vyhoštění. Současně podle § 124 odst. 3

zákonu o pobytu cizinců stanovila dobu zajištění na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody, ke kterému došlo dne 4. 2. 2020 v 7.45 hod.

[2] Ze správního spisu vyplývá, že dne 4. 2. 2020 v 7.40 hod. na nádraží v Ústí nad Labem v mezinárodním vlaku jedoucím z Prahy do Berlína provedla hlídka policie kontrolu žalobce. Žalobce při kontrole nepředložil žádný doklad, který by jej opravňoval ke vstupu a pobytu v České republice a ke své osobě uvedl, že se jmenuje Q. K., narodil se X a že je státním příslušníkem X. Na základě této skutečnosti policie pojala podezření, že žalobce neoprávněně vstoupil nebo neoprávněně pobývá na území České republiky, proto ho zajistila podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o policii“) a eskortovala na pracoviště za účelem provedení dalších služebních úkonů. O zajištění téhož dne v 8.15 hod. informovala orgán sociálně právní ochrany dětí v Ústí nad Labem a v 9.42 hod. požádala Masarykovu nemocnici v Ústí nad Labem o „[v]yšetření nezletilého cizince bez doprovodu za účelem zjištění jeho věku dle § 124 odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Vyšetřující lékařka MUDr. O. P. požádala dne 4. 2. 2020 v 11.16 hod. o rentgen levé ruky k určení kostního věku a téhož dne ve 12.49 hod. do lékařské zprávy zapsala: „[z]asazený skelet je dospělé konfigurace, epifyzární štěrbiny jsou zaniklé, diskrétně přetrvává epifyzární štěrbinu radia, kostní věk odpovídá věku 18 let a výše.“

[3] Žalovaná následně ve 14.30 hod. žalobce předvedla k podání vysvětlení. Žalobce za účasti tlumočnicka uvedl stejné údaje o své osobě, které uvedl již při prohlídce ve vlaku včetně data narození. K nim doplnil údaj o svém trvalém bydlišti a počtu sourozenců. Dále uvedl, že ve své vlasti pracoval ve stavebnictví a po útěku pak v Turecku v továrně na výrobu plastových lahví. Cestovní doklad nemá, neboť mu nikdy nebyl vydán. Na otázku, proč uváděl jiný věk, než je jeho skutečný, odpověděl, že jiný věk neuváděl a že se narodil v roce 2004. Dále vysvětlil, proč se rozhodl odejít ze své vlasti a jakou cestou přicestoval do České republiky. Uvedl také, že cílovou zemí byla Velká Británie, přičemž rodiče mu tuto cestu, jež ho stála zhruba 1000 EUR, schválili. V České republice nikdy předtím nebyl, nemá zde a ani jinde v Evropské unii žádné příbuzné, pouze v Německu žije jeho bratranec, s nímž se však vůbec nestýká. U sebe nemá žádné finanční prostředky, v České republice nevlastní žádný majetek. V Makedonii mu při zadržení sejmuli otisky prstů a sepsali s ním nějaké papíry, ale neví, čeho se týkaly. V České republice zůstat nechce, chce odejít do Londýna, Francie nebo Německa.

[4] 5. 2. 2020 žalovaná oznámila žalobci zahájení řízení o správním vyhoštění a znovu jej vyslechla. Výslech se jak položenými otázkami, tak i odpověďmi shodoval s protokolem o podání vysvětlení dne 4. 2. 2020. Následně vydala výše označené rozhodnutí o zajištění žalobce na dobu 90 dnů za účelem správního vyhoštění. V záhlaví rozhodnutí uvedla, že odborným zkoumáním zápěstních kůstek z rentgenového vyšetření zjistila, že žalobce je osobou starší 18 let, a že je tedy starší než sám uvádí. Samotné rozhodnutí odůvodnila obavou, že by žalobce mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí. K tomu uvedla, že žalobce nemá cestovní pas, že při zajištění dne 4. 2. 2020 uváděl jiné datum narození a vydával se za nezletilou osobu, že již jednou nerespektoval rozhodnutí policejních orgánů Makedonie a po vrácení do Řecka opět pokračoval v nelegální cestě do států Schengenského prostoru a že sám dal najevo, že i nadále hodlá bez cestovního dokladu pokračovat v cestě do Německa nebo Anglie. Poukázala také na to, že žalobce není schopen oznámit jí adresu místa pobytu, na které by jej mohla kontrolovat, nemá žádné finanční prostředky a že na území České republiky se nenachází nikdo, kdo by za něj složil peněžní prostředky na úhradu předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním. Dovodila proto, že nezajistí-li jej, pokusí se neoprávněně vstoupit na území Německa, tj. území jiného smluvního státu, což vylučuje použití jiných mírnějších opatření. Vyhoštění žalovaná označila za realizovatelné, neboť žalobci v zemi původu nehrozí nebezpečí mučení či ponižujícího zacházení nebo trestu. Vycestování nebrání

pokračování

ani skutečnost, že žalobce nemá cestovní doklad; to pouze zvyšuje časovou náročnost jeho obstarání. V souvislosti s možností návratu do země původu rovněž odkázala na stanovisko ze dne 5. 2. 2020 vedené pod č. ZS51107. K nestabilní bezpečnostní situaci žalovaná uvedla, že žalobce není osobou nezletilou a tedy zranitelnou, není v pokročilém věku, ani netrpí závažným onemocněním, a že tedy jeho věk nebrání vycestování a žalobce je tak schopen se o sebe v dostatečné míře postarat. Stanovenou dobu zajištění žalovaná odůvodnila nutností zabezpečit vystavení náhradního cestovního dokladu a podmínky přepravy. Příkazem ze dne 5. 2. 2020, č. j. KRPU-25498-29/ČJ-2020-040022-SV, pak žalobce umístila do Zařízení pro zajištění cizinců Bálková.

[5] Rozhodnutí žalované napadl žalobce žalobou, ve které namítl zejména jeho nepřezkoumatelnost a nedostatečné zjištění skutkového stavu, neboť žalovaná neprovedla důkazy, které jsou potřebné k ověření jeho věku. Dále namítla nedostatečné odůvodnění úvah, kterými se žalovaná řídila při hodnocení podkladů rozhodnutí a nezákonný postup při zjišťování věku žalobce. V této souvislosti pak žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2019, č. j. 7 Azs 87/2019-22, ve věci *Barry*.

[6] Krajský soud žalobu napadeným rozsudkem zamítl. V odůvodnění uvedl, že rozhodnutí žalované není nepřezkoumatelné, neboť žalovaná se otázkou ohledně věku žalobce věnovala sice stručně, avšak i z těchto stručných zmínek je možné shledat, z jakých závěrů ohledně věku žalobce vycházela. Poukázal přitom na záhlaví správního rozhodnutí, ve kterém žalovaná uvádí, že žalobce je dle rentgenového vyšetření zápěstních kůstek zletilý, a také na jeho strany 4, 6 a 7, na nichž uvádí, že žalobce při svém zajištění uváděl jiné datum narození a vydával se za osobu mladší 18 let, že není osobou zranitelnou, tedy nezletilou, která by nebyla schopna se o sebe v dostatečné míře postarat a že je ve věku, ve kterém si je plně vědom svého protiprávního jednání, přičemž tento věk nebrání správnímu vyhoštění. Z rozhodnutí žalované je proto podle krajského soudu patrné, z jakých skutečností ve vztahu k věku žalovaná vycházela a k jakým závěrům v důsledku posouzení věku žalobce dospěla. Lékařská zpráva je jednoznačná a žalovaná proto podle krajského soudu nepochybila, když z uvedené lékařské zprávy při svém rozhodování vycházela a přistupovala k žalobci jako k osobě zletilé.

[7] Podle krajského soudu je rovněž zřejmé, že žalovaná až do lékařského nálezu jednala se žalobcem jako s osobou nezletilou, neboť bezprostředně po omezení žalobcovy svobody kontaktovala orgán sociálně právní ochrany dětí. Uvedl také, že rozsudek Nejvyššího správního soudu vydaný ve věci *Barry*, na který žalobce v žalobě odkázal, je nutné vykládat v tom smyslu, že potřeba opatřit další podklady pro posouzení cizincova věku vyvstává pouze tehdy, pokud není závěr lékařské zprávy o vyšetření ohledně tohoto věku zcela jednoznačný. V daném případě je lékařská zpráva zcela jednoznačná, je v ní výslovně uvedeno, že skelet je dospělé konfigurace a že kostní věk odpovídá věku 18 let a výše. Z lékařské zprávy nevyplývají žádné pochybnosti ohledně věku žalobce, přičemž podle krajského soudu není ani důvod zpochybňovat, že by vyšetřující lékařka nebyla obeznámena s problematikou možnosti odchylky kostního věku od věku kalendářního či s otázkou možných odchylek kostního vývoje u osob jiných etnik. Sám žalobce pak podle krajského soudu nepředložil žádné konkrétní důkazy, které by měly závěr žalované ohledně jeho zletilosti vyvracet.

[8] Námitku žalobce, že v jeho případě existují objektivní překážky vycestování, pro něž nelze účel zajištění ani potenciálně naplnit, mohl krajský soud vypořádat pouze obecně. Žalobce totiž v žalobě nijak nespecifikoval individuální situaci, která má být objektivní překážkou jeho vycestování zpět do vlasti. Krajský soud proto uvedl, že žalovaná se otázkou realizovatelnosti správního vyhoštění zabývala, přičemž na základě výslechu žalobce dospěla k závěru, že neměl žádné problémy se státními orgány ani s příslušníky hnutí Tálíbán. Rodinné

problémy, na něž při výslechu poukazoval, se ani nepokusil ve své zemi se státními orgány řešit. Z poskytnutých informací proto nelze ani vyvodit, že by žalobci hrozilo uložení nebo vykonání trestu smrti, případně mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Žalovaná proto nepochybně, pokud shledala, že vyhoštění žalobce do Afghánistánu je potenciálně možné.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[9] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[10] K důvodu uvedenému v § 103 odst. 1 písm. a) stěžovatel uvedl, že žalovaná rozhodla o jeho zajištění, aniž by byly splněny podmínky stanovené zákonem, což krajský soud nesprávně akceptoval. Nadto se stěžovatel domnívá, že účel zajištění nebyl ani realizovatelný a doba zajištění neodpovídala okolnostem jeho případu, čímž byl připraven o pravidelný soudní přezkum zákonnosti jeho zajištění.

[11] K důvodu uvedenému v § 103 odst. 1 písm. b) stěžovatel uvedl, že rozsudek krajského soudu nemá oporu ve správním spise a že žalovaná nevyvrátila, že žalobce je nezletilý. Krajský soud měl rozhodnutí žalované zrušit, neboť to bylo pro nedostatečně zjištěný skutkový stav nepřezkoumatelné. Poukázal rovněž na to, že žalovaná přistoupila k ověření jeho věku, aniž by nejdříve konkretizovala, proč má o udaném věku pochybnosti. Krajský soud vybral relevantní částí z rozhodnutí žalované, ty však nelze označit za dostatečné pro osvědčení důvodných pochybností správního orgánu o nezletilosti stěžovatele, neboť představují pouze výsledek zjišťování věku rentgenem. Samotné zjišťování věku je přitom až dalším krokem, který přichází v úvahu až poté, co o věku cizince začne správní orgán důvodně pochybovat. Stěžovatel přitom od počátku uváděl pouze jediné datum svého narození a z ničeho tak nevyplývá, že by jeho tvrzení ohledně věku postrádala na věrohodnosti.

[12] V souvislosti se samotným vyšetřením pak stěžovatel poukázal na mezinárodní a unijní právo, z něhož vyplývá povinnost používat co nejméně invazivní metody, a tedy že by přednostně měly být používány nelékařské metody (např. obstarávání dalších důkazů a jejich hodnocení, pohovor s dítětem, psychologický posudek, apod.). Odkázal rovněž na závěry přijaté Organizací spojených národů (Výbor OSN pro práva dítěte, Výbor OSN na ochrany práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin), z nichž plyne, že by se státy měly zdržet používání lékařských metod založených mimo jiné na analýze vyšetření kostí a zubů, které mohou být nepřesné, s velkou škálou chybovosti, mohou být traumatické a vést ke zbytečným právním procesům.

[13] Žalovaná podle stěžovatele zcela rezignovala na celostní a multidisciplinární přístup k posouzení věku stěžovatele a jeho zjišťování omezila pouze na radiologické lékařské vyšetření. Přitom ale měla více možností, jak věk stěžovatele určit – např. asistencí se zajištěním dokladu totožnosti ze země původu, psychologickým pohovorem. K provedení tohoto důkazu však žalovaná měla podle stěžovatele přistoupit i v rámci své povinnosti zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, neboť lékařské vyšetření nemůže sloužit jako jediný důkaz o věku stěžovatele.

[14] Stěžovatel dále poukázal na to, že z lékařské zprávy ani ze správního spisu nelze zjistit, jakou metodou byl jeho věk určen. Domnívá se však, že byla použita metoda GP, neboť k vyhodnocení rentgenového snímku došlo ve velmi krátkém časovém úseku. K této metodě však pro její zastaralost, nepřesnost a velkou míru chybovosti existuje

pokračování

mnoho výhrad. Tato metoda byla výsledkem studie z roku 1935 a kladla si za cíl posuzovat skeletální zralost, přičemž nebrala v potaz mezirasové nebo socioekonomické rozdíly. Aplikace těchto rentgenových metod a zejména aplikace metody GP na osoby pocházející z jiné populace než populace, z jejíhož zkoumání metoda GP vzešla, je proto sporná a je předmětem kritiky mezinárodních orgánů a odborných lékařských organizací. V této souvislosti upozornil, že i Evropská společnost pediatrických radiologů ve svém článku ze dne 26. 3. 2019 nedoporučuje použití kostního věku ruky jako samotného nástroje k určení chronologického věku člověka. Stěžovatel se proto domnívá, že žalovaná měla na prvním místě zvolit jiný šetrnější způsob zjišťování věku stěžovatele a nikoli se automaticky uchýlovat k rentgenovému vyšetření, které navíc samo o sobě neposkytuje spolehlivý výsledek, případně měla rentgenové vyšetření o tento jiný způsob zjišťování věku doplnit. Rozhodnutí krajského soudu, které se s postupem žalované ztotožňuje, je proto nesprávné a nemá oporu ve správním spise.

[15] K důvodu uvedenému v § 103 odst. 1 písm. d) stěžovatel uvedl, že krajský soud vůbec nepřezkoumal, zda byly splněny podmínky pro jeho zajištění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Nelze podle něj ani souhlasit se závěrem krajského soudu, že lékařská zpráva je jednoznačná, neboť lékař byl jistě obeznámen s problematikou možné odchylky kostního a kalendářního věku u osob jiných etnik. Stěžovatel se domnívá, že bylo na místě, aby lékařská zpráva, která je zjevně určena lékařsky nevzdělaným adresátům, poskytla dostatečné informace k tomu, aby v ní zjištěné výsledky mohly být správně interpretovány a pochopeny. Stěžovatel tak byl srozuměn pouze s tím, že došlo k určení jeho kostního věku, nikoliv kalendářního. Z lékařské zprávy nelze zjistit, jaký vztah mají výsledky vyšetření ke skutečnému věku stěžovatele, napadený rozsudek tak nemá oporu ve spisech a je proto nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

[16] Žalovaná ve svém vyjádření odmítla tvrzení, že v řízení nebyly dodrženy procesní záruky. Stěžovatel byl o svých právech poučen za účasti tlumočnicka (o právu být informován o dalším předpokládaném úředním postupu, době trvání omezení osobní svobody a jejich důvodech, o právu se k věci vyjadřovat a nahlédnout do spisového materiálu). Bylo tak na stěžovateli, aby svých práv využil, žalovaná na něj v tomto ohledu nemohla činit žádný nátlak. Žalovaná o zajištění rovněž informovala orgán sociálně právní ochrany dětí a před vydáním rozhodnutí nechala provést lékařské vyšetření s cílem zjistit stěžovatelův kostní věk. Trendem poslední doby je, že migrující osoby na základě doporučení převaděčů uvádějí, že jsou nezletilé, aby se následně dostaly do lepšího právního postavení.

[17] Kritizované lékařské vyšetření provedlo odborné nemocniční pracoviště, s nímž žalovaná dlouhodobě spolupracuje. Vyšetření provádí zkušený lékař, který danou problematiku možných odchylek dobře zná a ví, za jakým účelem se vyšetření provádí. Jedná se o běžnou praxi a z tohoto důvodu je lékařská zpráva jasná a pro účely zajišťovacího řízení sice stručně avšak zcela konkrétně a jednoznačně formulovaná. Lékař ve svém nálezu neposkytuje žalované dlouhý odborný rozbor, ale pouze konstatuje závěr, který je pro žalovanou relevantní, přičemž tento závěr případné odchylky již zahrnuje. Závěr vyšetření *18 let a výše* tedy jednoznačně odpovídá stěžovatelově věku a vyplývá z něj, že stěžovatel je dospělý. Žalovaná tak měla za prokázané, že stěžovatel je dospělou osobou, a proto přistoupila k zajištění.

[18] Žalovaná podotýká, že zkoumání věku stěžovatele na základě psychologického pohovoru není při zajištění pro časovou tíseň reálné, neboť žalovaná musí rozhodnutí o zajištění vydat do 48 hodin od prvotního omezení osobní svobody. I když není problém sehnat odborníka na provedení pohovoru, neboť Ministerstvo vnitra ji žalované již nabízí, je tato možnost v České republice využívána velmi krátkou dobu a až v zařízení pro zajištění cizinců. Žalovaná tuto metodu však považuje za velmi spornou, neboť v mnohých jazycích je velký problém sehnat

nejen tlumočníka zapsaného v seznamu tlumočnicků, ale také tlumočníka s odbornými znalostmi v dané problematice. Nesprávným tlumočením totiž může dojít ke zkreslení výsledků takového pohovoru. Z praxe jsou žalované známy posudky získané touto metodou, které mají nízkou vypovídací hodnotu k určení věku cizince a v těchto případech se pak jednoznačně přihlíží k vědecké metodě, tj. k určení kostního věku.

[19] Důvody zajištění, resp. důvody, proč nelze přistoupit k alternativním opatřením, žalovaná náležitě popsala – stěžovatel cestuje bez dokladu, mimo hraniční přechody, za pomoci převaděčů, nerespektuje rozhodnutí policejních orgánů jiných států, opakovaně porušuje zákony a cílem jeho cesty je lepší život a práce v Evropské unii.

[20] Ke stanovené době zajištění žalovaná uvedla, že odpovídá okolnostem daného případu, neboť právě tato doba je nutná k zabezpečení náležitostí potřebných k realizaci správního vyhoštění.

[21] Na závěr žalovaná poukázala na to, že se pokusila ověřit totožnost stěžovatele i prostřednictvím Velvyslanectví Afghánistánu. To však kromě jiného konstatovalo, že s ohledem na epidemickou situaci a vyhlášenému nouzovému stavu na území České republiky není možné totožnost stěžovatele ověřit. Z těchto důvodů byl stěžovatel příkazem ze dne 29. 4. 2020 dne 30. 4. 2020 ze zajištění propuštěn.

[22] Na závěr žalovaná shrnula, že postupovala zcela v souladu s právními předpisy a že její rozhodnutí je zákonné. Nejvyššímu správnímu soudu proto navrhla, aby kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[23] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v intencích § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích uplatněných a v rozsahu kasační stížnosti. Vady, ke kterým by musel přihlídnout z úřední povinnosti, přitom neshledal.

[24] Kasační stížnost je důvodná.

[25] Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku, neboť tato vada brání věcnému přezkumu ostatních kasačních námitek a sama o sobě je proto důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí. Důvody, pro které stěžovatel považuje rozsudek krajského soudu za nepřezkoumatelný, spočívají spíše v nesouhlasu se závěry krajského soudu, což ale napadený rozsudek nečiní nepřezkoumatelným. Namítá-li stěžovatel, že lékařská zpráva není natolik jednoznačná, aby z ní bylo možné učinit závěr o jeho zletilosti, pak tím spíše míří na důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tj. na vadu řízení před správním orgánem, která mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí. Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku reagoval na žalobní námítka a srozumitelně a jasně formuloval své závěry, o něž opřel výrok svého rozhodnutí. Z napadeného rozsudku je proto zřejmé, proč krajský soud nepovažoval žalobní argumentaci za důvodnou a správnost těchto závěrů tak objektivně lze přezkoumat. Námítkou, že krajský soud nepřezkoumal, zda byly splněny podmínky pro zajištění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat, neboť se mýjí s jeho žalobní argumentací. Tu totiž stěžovatel založil na tvrzení, že je nezletilý a že žalovaná tuto skutečnost nevyvrátila. Nezákonost správního rozhodnutí tedy stěžovatel ve své žalobě neodůvodňoval nenaplněním podmínek podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců a krajský soud se tak otázkou jejich naplnění nemusel zabývat. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že napadený rozsudek není nepřezkoumatelný.

pokračování

[26] Důvodná je však námitka, že krajský soud aproboval správní rozhodnutí, které bylo nepřezkoumatelné. Krajský soud ve svém rozsudku uvedl, že rozhodnutí žalované není nepřezkoumatelné, neboť je z něj patrné, z jakých skutečností ve vztahu k věku žalobce žalovaná vycházela a k jakým závěrům v důsledku posouzení věku žalobce dospěla. Takový názor však Nejvyšší správní soud nesdílí.

[27] Za nepřezkoumatelné rozhodnutí pro nedostatek důvodů se považuje takové rozhodnutí, ze kterého není zřejmé, z jakého skutkového stavu správní orgán vycházel, která zjištění považoval za rozhodné skutkové okolnosti nebo které opřel o skutečnosti v řízení nezjišťované nebo neprokázané.

[28] Krajský soud v napadeném rozsudku uvedl, že žalovaná na základě lékařského vyšetření dospěla k závěru, že stěžovatel neuváděl pravdivě údaj o svém věku a že se jedná o zletilou osobu starší 18 let. Takový závěr však ze správního rozhodnutí nevyplývá, neboť žalovaná v odůvodnění svého rozhodnutí nijak nevysvětlila, z čeho na stěžovatelovu zletilost usuzuje a proč se domnívá, že o svém věku neuvádí pravdu. Jestliže žalovaná hodlala zajistit cizince, který o sobě tvrdil, že je nezletilý, pak bylo s ohledem na § 124 odst. 6 zákona o pobytu cizinců její povinností v odůvodnění rozhodnutí o zajištění zřetelně označit důkaz, ze kterého stěžovatelovu zletilost dovozuje a jasně a srozumitelně uvést, jak tento důkaz hodnotila a proč dospěla k závěru, že lékařský nález popisuje kalendářní věk stěžovatele. Informaci uvedenou v záhlaví správního rozhodnutí, která odkazuje na rentgenové vyšetření zápěstních kůstek, za řádné označení důkazu a jeho zhodnocení považovat nelze, a to ani s přihlédnutím k obsahu správního spisu. Ve správním spise je sice založena lékařská zpráva ze dne 4. 2. 2020, z ní však vyplývá pouze to, že stěžovatel podstoupil rentgenové vyšetření zápěstí levé ruky za účelem stanovení kostního věku a že kostní věk odpovídá věku 18 let a výše. Z takto formulované lékařské zprávy nelze učinit žádný závěr o skutečném, tj. kalendářním věku stěžovatele, neboť ze zprávy není patrné, zda lékař do svého závěru zahrnul i možné odchylky, kterými se kostní věk liší od věku kalendářního a zda vzal v úvahu i stěžovatelův původ. Kostní věk se přitom od toho kalendářního může lišit až o dva roky (k omezené vypovídací hodnotě rentgenového vyšetření srov. nález Ústavního soudu ze dne 7. 7. 2021, sp. zn. II. ÚS 482/21, dostupný na <https://nalus.usoud.cz>, nebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2019, č. j. 7 Azs 87/2019-22, ze dne 25. 6. 2020, č. j. 5 Azs 107/2020-46, nebo ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 Azs 1/2021-38, dostupné na www.nssoud.cz). Stěžovatel přitom od počátku uváděl, že mu je 16 let, a proto lékařský závěr, že kostní věk odpovídá věku 18 let a výše, toto jeho tvrzení *a priori* nevylučuje. Lékařská zpráva tedy není ani zdaleka tak jednoznačná, jak v napadeném rozsudku krajský soud uvádí. Lze jistě souhlasit s krajským soudem v tom, že vyšetřující lékař zná možné odchylky kostního věku od věku kalendářního a že je rovněž obeznámen s odlišným kostním vývojem osob jiných etnik. Už jen z tohoto důvodu však lze očekávat, že zahrne-li lékař do svého hodnocení i možné odchylky kostního vývoje u osob jiných etnik, pak takové hodnocení ve své zprávě výslovně uvede a neomezí se pouze na stručné konstatování, že „*kostní věk odpovídá věku 18 let a výše*“.

[29] Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že ze správního rozhodnutí nelze zjistit, na základě čeho žalovaná dovodila, že stěžovatel není nezletilou osobou bez doprovodu. Závěr o stěžovatelově zletilosti nemá ani dostatečnou oporu ve správním spise. Otázka zletilosti má přitom na rozhodnutí o zajištění zásadní význam, neboť nezletilého cizince bez doprovodu lze zajistit pouze tehdy, pokud existuje důvodná obava, že by mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažně narušit veřejný pořádek a je-li to současně v jeho zájmu. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 7. 2020, č. j. 5 Azs 107/2020-46, ve věci *Hasami*, poukázal na význam

náležitého zjištění věku cizince, když upozornil, že se jedná o zbavení osobní svobody zranitelného okruhu osob, jemuž náleží speciální podpora (vhodné ubytování, sociální a psychologická podpora, přístup ke vzdělání). Krajský soud proto pochybil, když k důvodné žalobní námitce nepřezkoumatelné rozhodnutí žalované nezrušil.

IV. Závěr a náklady řízení

[30] Ostatními kasačními námitkami se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť ty jsou s ohledem na jeho výše vyslovený právní názor již bezpředmětné. Kasační stížnost je důvodná. Nejvyšší správní soud proto postupoval podle § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. a rozsudek krajského soudu zrušil. Jelikož však již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro zrušení správního rozhodnutí, postupoval Nejvyšší správní soud i podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. a spolu s napadeným rozsudkem zrušil i rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení. S ohledem na to, že stěžovatele nebylo možné zajistit podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, bude na žalované, aby řízení zastavila postupem podle § 66 odst. 2 správního řádu.

[31] Nejvyšší správní soud zrušil spolu s napadeným rozsudkem i rozhodnutí žalované. V takovém případě je podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. povinen rozhodnout nejen o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti, ale i o náhradě nákladů řízení o žalobě.

[32] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti a řízení o žalobě rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatel měl ve věci úspěch jak v řízení o žalobě, tak i v řízení o kasační stížnosti a má proto právo na náhradu nákladů řízení. Z obsahu soudního spisu však Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel byl v řízení o žalobě zastoupený Organizací pro pomoc uprchlíkům, jež nemá nárok na odměnu za zastupování ve smyslu § 35 odst. 2 s. ř. s. Jiné náklady stěžovatel v řízení před krajským soudem nevyčísil a jejich vynaložení nevyplývá ani ze soudního spisu.

[33] Stěžovateli žádné náklady nevznikly ani v řízení před Nejvyšším správním soudem, neboť stěžovatel byl advokátem zastoupený na základě usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2020, č. j. 3 Azs 112/2020-19. Ustanovenému zástupci přitom podle § 35 odst. 10 věty první za středníkem s. ř. s. hradí odměnu stát, a ta proto není nákladem stěžovatele. Ačkoli byl tedy stěžovatel ve věci úspěšný a má tedy právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady mu v řízení o kasační stížnosti ani v řízení o žalobě nevznikly. Žalovaná ve věci úspěšná nebyla, a to jak v řízení o kasační stížnosti, tak ani v řízení o žalobě, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Nejvyšší správní soud proto účastníkům řízení náhradu nákladů nepřiznal.

[34] Nejvyšší správní soud stěžovateli usnesením ze dne 12. 5. 2020, č. j. 3 Azs 112/2020-19, ustanovil k zastupování advokáta JUDr. Maroše Matiaška, LL.M. Jako ustanovenému zástupci mu za zastupování stěžovatele náleží odměna za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve výši určené podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu. Za dva úkony právní služby ustanovenému zástupci náleží odměna 6200 Kč (2 x 3100 Kč), k níž je podle § 13 odst. 1 a 4 advokátního tarifu třeba přičíst 360 Kč jako náhradu hotových výdajů spojených s tlumočením z češtiny do paštštiny a 600 Kč (2 x 300 Kč) na paušální úhradu hotových výdajů.

pokračování

[35] Výše odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů činí celkem 7160 Kč. Zástupce stěžovatele je plátcem DPH, tato částka se proto zvyšuje o 21 % DPH (1504 Kč). Celková náhrada nákladů řízení tedy představuje částku 8664 Kč a bude ustanovenému zástupci vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku na jím uvedený bankovní účet.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 26. srpna 2021

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu